

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ES NYOMDA

Kolozsvár, St. Barón
u. 10., (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
No. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

W K E L E T

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 62
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 cs
Egy szám	— 1-50 cs

1924 április 12 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 85. szám

5684. Niszán 8

Stinnes Hugó

Berlinből jelentik: Stinnes Hugó hosz-
sabb betegség után csütörtökön este
meghalt.

Rövid egymásutánban az új idők esemé-
nyeinek harmadik ura bukott le a világtörté-
nelem színpadáról. Stinnes Hugó, a világ egyik
leg hatalmasabb ipari monarchiájának koroná-
zatlan császára alig néhány hónappal Lenin és
Wilson halála után örökre kiejtette kezéből a
gyeplőt, amelynek láthatatlan szálaival egy év-
tized óta népeknek a sorsát tudta irányítani.
Az utolsó tíz év története új korszakot jelen-
ített az emberiség életében. A háború és az azt
követő idők forradalmi szele könyörtelenül szá-
gulított végig a világon, homokkal fujta be a
világ régi útjának kiszáradt kerékvasát, fe-
nekestül forgatta fel a megszokott rendet és a
régii világ régi embereit irgalmatlanul sepe-
te le a politika, a közélet és a hatalom minden
egyes megnyilvánulásának éléről.

A régi vezérek kipróbált kezét nélkülöző nép-
tömegek elvesztették a tájékozódó képességüket
és vak eszközeivé váltak a bizarrul száguldo
eseményeknek. A háború és az utána követ-
kező évek szenvedései kiélezték a tömegek kö-
zötti nemzetiségi és osztálykülönbségeket és a
különböző irányú felszabadulások reménysége
elhatározó megmozdulásokra ösztökölte az újjá-
éledő nemzeti és osztályöntudatokat. A régi
világ régi vezérei tehetetlenül szegedtek szembe
mellüket ezeknek a megmozdulásoknak, értel-
metlenül bámultak rá az új időre, amely őket
is tehetetlen bábként ragadta magával.

Az új idők ura

Az új korszak új embereket termelt ki ma-
gából, akik felütötték figyelő fejüket az álta-
lános zürzavarból, látó és jövőt megjegző érte-
lemmel mérték fel az új idők értékét, lényegét
és különös diszpozícióikkal urai lettek azok-
nak az eseményeknek, amelyeknek a koriársak
sokszázszáznyi tömege legtöbbször öntudatlan
és akaratlan megteremtője lett.

Ilyen ura volt az új időknek Stinnes Hugó
is, aki azok közé a kevesek közé tartozott,
akik hideg és számító koponyájukkal, hűvös
és józan számsorokba tudták önteni a világnak
az utolsó tíz évben annyira változó és ingadozó
idegállapotát. Stinnes Hugó kétségtelenül egyik
legmarkánsabb alakja volt az elmúlt tíz esz-
tendőnek, agyéletének mechaizmusában a né-
pek és osztályok minden egyes héroszi küzdel-
mét gyorsan tudta számokba és anyagi lehetősé-
gekbe lerealizálni. Tipikusan háborus karrier
volt, akinek a kezében tíz esztendő minden
gyötrelme, ütközetek, utcai harcok, békekonfe-
renciák, kétségbeesett puccskísérletek, régi trón-
ok ledöntése, új köztársaságok és új államok
születése, aranyá változott.

Igy lendült fel fokról-fokra arra a magas-
latra, ahonnan a világ egyik legnagyobb birod-
alma sorsának intézésében óriási befolyáshoz
jutott. Hogy ez a befolyás áldásos volt-e, azt
sokan fogják még vitatni. Azt azonban, hogy
mindenekfelett nagy és a mai idők embere volt,
az ellenfelei is elismerik róla.

Stinnes karrierje

A háború előtt még aránylag jelentéktelen
ember volt, bár a rajna-veztfáliai iparvidék-
en már a békeidőben is jól ismerték a nevét.
Tulajdonképeni karrierje a háborúban kezdő-
dött. Míg a harcok katonák százai pusztultak el,
a Hinterlandban mindenütt meg-
indult a tőke koncentrációjának munkája. Óriási
koncernek születtek az egyes hadviselő álla-
mokban márcól-holnapra, amelyeket egyetlen
kéz igazgatott. Németországban ez a kéz —
Stinnes Hugó keze volt. A háború végén va-
gyona, befolyása és hatalma nőttön-nőtt. A ki-

nálkozó konjunktúra éppen a hozzá hasonlók
egyeniségéhez illett és ha kellett, akaratával új
konjunkturák lehetőségét teremtette meg.

Nagy ipari üzemeit az állami megrendelése-
kre kapott pénzekből építette ki, majd mikor
bekövetkezett az inflációs éra, senkisértette
meg mélyebben ennek a helyzetnek lehetősé-
geit, mint Stinnes. A bankok pénzeivel, me-
lyekkel már korábban is ügyesen operált, egyre
több ingatlant és más stabil javat vásárolt.
Mindent megvett, ami kezéig akadt. És
míg az ingatlanok és tárgyi javak semmit sem
veszítettek értékükből, az alatt a pénz értéke a
nagy infláció miatt egyre mélyebb és mélyebb

zuhant, úgy hogy a bankhitelek szinte maguk-
tól amortizálódtak és Stinnes ugyszólván adósság-
mentesen maradt ura óriási vagyonának. Már a
Wirth-kormány meg akarta állítani a német bankó-
prést, de Stinnes nem engedte. Cunot is Stin-
nes gátolta meg a német pénz szanálásában.
Stinnes a dolgozó német polgárok terhére
akarta megfizetni adósságait. A művelet pom-
pásan sikerült. A papírmárka a ronggyal egyen-
lővé lett, ő pedig egyike lett a világ leghatal-
masabb krözusainak. A világ mind az öt ré-
szében hatalmas iparvállalatai voltak és óriásira
rugott a száma azoknak a kereskedelmi és
ipari vállalatoknak, amelyekben érdekeltséget
vállalt. A Stinnes-érdekelttségbe tartozó ipari és
kereskedelmi vállalatok listáját itt ismertetjük:

Stinnes birodalma

Bányaművek Németországban: Deutsch-Lu-
xemburger bányá- és kohóművek rt.; Gelsenkirch-
ner bányaművek rt.; Bohumer egyesült bányamű-
vek; Mülheimer egyesült bányaművek; Rodder-
bányák rt.; Rajna-Westphaliai rézbányák rt.;
Böckler testvérek Berlin; Felsősziléziai vas-
művek Caro & Hegenscheidt. **Ausztriában:** „Alpine Mon-
tan“; Egydyes vas- ésércipar rt. **Jugoszláviában:** Ju-
goszláviai bányászindikátus. **Törökországban:** Tö-
rök szénbányák. **Olaszországban:** Alumíniumgyár
(Nápoly) **Svájcban:** Promontana rt. **Hollandiá-
ban:** Vas- ésércipar rt.

Földolaj és gázművek: Németországban: „Olea“
Frankfurt; Riebeck bányá és olajipar rt.; Asvány-
olaj kereskedelmi rt. (Hamburg); Petróleumipar
rt. (Berlin); „Continental“ gáz rt. Passau. **Argen-
tínában:** Petróleum-koncesszió rt.

Elektromos-művek Németországban: Siemens-
Halske; Schuckert & Co. (Nürnberg); Continen-
tale elektromos rt. (Nürnberg); Siemens (Hamburg);
Bergmann elektromos-művek; Rajna-veztfáliai elek-
tromos-művek rt. (Mannheim); „Elektro-bau G. m.
b. H.“; „Wolfram“ rt.; „Union“ rt.; Lahmmyer
& Co.; Rajnai elektromos-művek; „Elektro Treu-
band“ **Svájcban:** Svájci elektromos ipari rt. (Ba-
sel). **Argentínában:** Német tengerentuli elektro-
mos rt. **Ausztriában:** Siemens-Schuckert.

Gépipar Németországban: Protos művek;
Loeb művek; „Imperator“ motorművek (Berlin)
Magyarországban: Dr. Lipták építő és vasipari
rt. **Jugoszláviában:** Ljubijai művek (Bosznia);
Romániában: „Astra“ vagon rt., **Hollandiában:**
Vagongyár rt.

Vegyipar Németországban: „Griesheim Elek-
tron“, D. Wildemann-művek rt., Westfáliai ro-
bandányag rt., Anilin-koncern, „Koholyt“ G. m. b. H.

Fa- és textilipar Németországban: Königs-
berger textilgyár rt., Északnémet cellulozegyárak,
H. Stinnes Textilművek. **Romániában:** „Forestia“
rt., „Tesita“ rt.

Hajózás Németországban: Stinnes tenger-
hajózási és tengerentuli kereskedelmi rt. (Ham-
burg), Rajnahajózási rt., Hamburgi közlekedési rt.,
Keletafrikai hajózási rt., Voerman-vonalak, Német
hajózási rt. **Törökországban:** „Chirehet“ gőzhajó-
zási rt. **Hollandiában:** Oceán hajózási rt.

Bankok Németországban: Diskonto Bank,
Barmer Bankverein, Fémbank rt., Berlini keres-
kedelmi rt. **Magyarországban:** Angol-Magyar
bank. **Olaszországban:** Banca Commerciale Italiana,
Credito Italiano.

Ujságok és kiadóvállalatok Németországban:
Telegrafén Unio, Deutsche Allgemeine Zeitung,
Ind. u. Handelszeitung, Münchener neueste Nach-
richten, Frankfurter Nachrichten, Reimar Hobbinger
Verlag, Nordd. Buchdruck u. Verlags rt.,
Hirdetési ügynökség rt. **Amsterdam:** Deutschöster.
Tageszeitung.

**Kereskedelmi házak és ügynökségek Német-
országban:** Viktoria Fakeskedelmi r. t., **Ausz-
triában:** Északnémet Kereskedelmi r. t., H. Stinnes
& Co. (Berlin), H. Stinnes G. m. b. H. (Salz-
burg). **Magyarországban:** Angol-Magyar Szállítási

r. t. **Jugoszláviában:** Transjugo. **Romániában:**
H. Stinnes G. m. b. H. (Bukarest). **Törökország-
ban:** H. Stinnes Angol-Magyar bankérdekelttség
Smyrna, H. Stinnes Angol-Magyar bankérdekelt-
ség Konstantinápoly. **Hollandiában:** Rajna-Elbai
„Union“ bank.

Kiseb érdekeltségek. Szállodák: Esplanade
(Berlin), Hamburger Hof (Hamburg). **Porcellán és
üveg:** Porcellángyár (Neuhaus), Egyesült Üveg-
gyárak r. t. (Thüringen).

Stinnes a politikában

Az ipari és kereskedelmi, valamint óriási
sajtóérdekelttségei rendkívüli befolyást biztosí-
tottak számára a politikai életben is. Parla-
menti képviselő lett, majd később tagja lett a
birodalmi gazdasági tanácsnak és mint ilyen
szakértőként részt vett a spaai konferencián,
ahol a francia politikával szemben kiméletlen
szókimondásával vonta magára az egész világ
figyelmét.

Legutóbb a ruhrvidéki passzív ellenállás
beszüntetésekor vonta magára a világ figyel-
mét, amikor a francia nehéziparral megkötötte
ismeretes szerződését. Nem volt még név, mely
annyit szerepelt volna a világsajtóban, mint
Stinnes neve. Bár semmiféle hivatalos meg-
bizása nem volt (csak az igazgatóit nevezette
ki néha minisztereknek), mindenki tudta róla,
hogy ő a láthatatlan feje a német köztársaság-
nak és a kulisszák mögül az ő keze szabja meg
a német birodalom politikájának útját és irányát.

Felmentették a Sztambulinszky-pör vádlottjait

Szofia, április 11. A törvényszék tegnap
mondott ítéletet a Stambulinsky-kormány volt tag-
jainak és az agrárpárt végrehajtóbizottságának bün-
perében, akiket forradalom előkészítésével és a
parasztgárdák felfegyverzésével vádoltak. A tör-
vényszék felmentette valamennyi vádlottat, akik
9 havi vizsgálati fogság után azonnal szabadlábra
helyeztetek. Csupán Stoianoff volt belügyminisz-
ter, Muredieff volt hadügyminiszter és Atanasoff
volt kamarai elnök maradtak továbbra is fogva,
mert ellenük más ügyekből kifolyólag is pert in-
ditottak. Az agrárpárt vezetői szabadlábrahelyezé-
sük után összehívták a párt végrehajtóbizottságát
pártjuk újjászervezése ügyében.

A külföldi szakmunkások beengedését és letelepedését törvény fogja szabályozni

Bukarest, április 11. Kormánykörökből eredő
hírek szerint a külföldi szakmunkásoknak az
országba való beengedéséről és letelepedéséről
törvényjavaslat fog készülni, amit az ősz folya-
mán a törvényhozás házai elé terjesztenek. A
javaslat tekintetbe veszi az ország ipari fejlő-
dését, aminek a védővámok után be kell kö-
vetkeznie. Ilyen körülmények között szakmun-
kások fokozott behozatalára lesz szükség, nem-
csak a termelés miatt, hanem hogy ezek utba-
igazítása és oktatása az új iparos generációnak
hasznára váljék. Egyelőre az itt működő szak-
munkások háborítatlanul itt maradhatnak, föl-
tétve, hogy nélkülözhetetlenségük az ipari életre
kétségtelen és politikailag nem esnek kifogás alá.

Koetitz
BRADL ETC.
rd Quinet 3/1.
ám: 34=62

Ugymin: Tódá-
kulozis ellen. Min-
rendeljen!

R Fókuszlet
Egeres
szegzett és szé-
nal készit és
on

WEIG
LUNG
UL 37-38
90 (saját ház)

vegek, valamint
skedése, ugy-
s gyermekta-
k. rabbik és
mény mellett
eg nem felelő
óm.

ek Rt.
tu-Mare

és eszima-
izót. Rövid-
éle selyem-
bb árakban!

Egy prágai bankár szökése

(Prága, április 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megemlékeztünk Rosenbaum Artur bankár szökéséről, aki hárommillió cseh korona adósság hátrahagyásával eltűnt Prágából. Az eset azért is okozott nagyobb feltűnést, mert Rosenbaum a prágai pénzvilág egyik legismertebb alakja volt. Tíz éven át a Länder-bank tőzsdéigazgatója volt és nemrégiben Bolívia köztársaság tiszteletbeli konzula lett. Ezen a réven a legexkluzívabb körökbe is bejuthatott. 1923 közepén elbocsátották a Länder-bank köteleikéből, mert a részvényüzlet körül nem mutatott olyan pontosságot, amelyet ez az intézet minden tisztviselőjétől megkövetel. Ezen felül a Länder-banknál milliós angazsmánjai voltak anélkül, hogy ezeket megfelelő módon fedezte volna. Amikor a bankból kilépett, nyolcszáz ezer cseh korona végkielégítést kapott, ő azonban ezt az összeget épügy elherdálta, mint régebbi vagyont, amelyek részben sikertelen spekulációkon usztak el, részben Rosenbaum fényűző háztartásán. Hires kártyás volt, aki egész éjjeleket töltött a kártyasztal mellett és sokszor óriási összegeket vesztett. Néhány hónappal ezelőtt egy ilyen feltűnéstkelő játékbotrányba volt belekeverve. Rosenbaum ugyanis a Petschek-bankhoz egyik tisztviselőjét, Otto Brodot kártyapartira invitálta.

Brod két egymást követő éjszakán játszott többek társaságában, közöttünk Lauscher Ottó bankárral, aki elnyerte tőle négyszázezer cseh korona vagyonát és száztízezer korona reábizott pénzt. Hogy legalább ezt az utóbbi összeget megbízóinak visszafizethesse, Brod arra kérte Lauschert, kölcsönözzön neki száztízezer koronát. Ezt a kérését azonban Lauscher nem csak visszautasította, hanem Brod ellen zsarolás miatt feljelentést tett. Amikor Brod ezt megtudta, főbelötte magát. A szerencsétlen ember családja a kártyaparti résztvevői ellen, így Rosenbaum ellen is bűnvádi feljelentést tett, ezt azonban a család még a törvényszéki tárgyalás előtt visszavonta, mert Rosenbaum kijelentette, hogy Brod nem beszélte reá a játékban való részvételre. A megszökött bankár leginkább gazdag emberektől szerzett bórzejáték céljaira pénzt szikkasztott el.

Vendéglősök a maximalás új rendjéért

(Cluj-Kolozsvár, április 11. Az Uj Kelet munkatársától.) A cluji vendéglősök és kávéosok ipartársulata tegnap délelőtt Tuffi Richárd vezetésével küldöttséget menesztett Utalea polgármesterhez. A küldöttség arra kérte a polgármestert, hogy a városi tanács az érvényben lévő törvények és rendelkezések alapján állapítsa meg a vendéglői és kávéházi költségeket. Az uszora-törvény 5. paragrafusának és e törvény végrehajtási utasításának 9. §-a ugyanis megengedi, hogy a vendégipari munkaadók az összes kiadásokon felül 30 százalékos hasznót számíthassanak fel. Minthogy a mai viszonyok között az elsőrendű árucikkeknél ezt a hasznót ugy sem lehet elérni, a vendégiparosok legalább is az uszora-bíróság kemény büntetéseit akarják elkerülni. Ha a városi tanács reális számítások alapján állapítja meg a maximális árakat olyképen, hogy a kiadásokat százalékos alapon számítja és e körülmények figyelembevételével készítik el hónapról-hónapra a maximális árakat, a vendéglősök és kávéosok zaklatástól mentesítettnek, azonfelül a közönség sem károsodna, mert elsőrendű fogyasztási cikkekben nemcsak hogy drágulás nem állana be, hanem több cikknél olcsóbbodás is várható. Arra kéri tehát a polgármestert, delegáljon egy bizottságot a városi tanács egyik tagjából, az iparkamara és a vendégipari munkaadók szövetségének egy-egy képviselőjéből. Ez a bizottság az egyes üzletekbe járna el és a helyszínen állapítaná meg a vendéglős és kávéos üzemei költségeit. Ez az eljárás Erdélyben nem is új, minthogy Aradon, Temesváron, Targu-Muresen és Gyergyószentmiklóson hasonló eljárással állapítják meg a maximalást és a közönség sem károsodna. A polgármester a küldöttség előtt szimpátiáját fejezte ki az ügy iránt és megígérte, hogy a küldöttség által benyújtott memorandumot a pénteki tanácsülés elé viszi.

Az agrárreform kismizmizettjei a kormány képviselői előtt

A vármegye falvainak küldöttel sérelmezik az agrárreform végrehajtását. Kiolgítik a jogos igényeket

(Cluj-Kolozsvár április 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A ma déli gyorsvonattal Bukarestből Kolozsvárra érkezett Tatarescu kisebbségi miniszter és Cipariu Gheorghe földművelésügyi államtitkár, akik azzal a megbízatással jöttek Kolozsvárra, hogy a kolozsmegyei kisajátítók és földosztások során felmerült szabálytalanságokat és tévedéseket vizsgálat tárgyává tegyék. Az érkező vendégeket a pályaudvaron Muresan prefektus és Papp Danila hadtestparancsnok fogadta. Az ünnepélyes fogadtatás ceremóniája után a bukaresti kiküldöttek autón a prefekturára hajtottak.

A prefektura nagytermet ekkorára már zsúfolásig töltötték meg a fél vármegye falvainak küldöttei, akik lelkes ovációval fogadták a kormány két kiküldöttjét. Muresan prefektus rövid szavakkal üdvözölte a kiküldötteket, akiket arra kért, vizsgálják meg a falvak népének panaszait, akik úgy vélik, hogy a földosztás során jogtalanságok történtek velük.

Az Eissler-pör második napja

Megkárosították-e Otto Eisslert. Ellentétes tanuvallomások a vádlott magánéletéről. Súlyos válsággal küzd a hatalmas osztrák fatermelő-cég?

(Bécs, április 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gyilkossággal vádolt Otto Eissler bűnpörének második napján az esküdtbíró kihallgatta a védelem által megnevezett tanukat. Ernst Langer, a vádlott nagybátyja elmondta, hogy unokaöccsét már évekkel ezelőtt nem tartotta normális emberek. Mánikusan félt a betegségtől s az volt a rögeszméje, hogy kiírta a bacillusokat az egész világon. Therisia Hörmann, aki Otto Eissler szüleinél szolgált, elmondta, hogy a vádlott irtózott az otthoni étkezéstől. Gyakran hallotta az öreg Heinrich Eisslertől, hogy

husz évvel tovább élne, ha Ottó nem volna a világon.

Arthur Kantor dr. ügyvéd, akit tanuként idéztek be, kérte a vádlott és a cég között létrejött szerződések felolvasását, mert szerinte Otto Eisslert megkárosították. Az esküdtbíró elnöke, dr. Ramsauer udvari tanácsos azonban elutasítja a kérést, habár az ügyész is kívánta az 1919 és 1921 között kelt szerződések ismertetését.

Kantor dr. részletes vallomásában elmondta, hogy augusztus huszonkilencedikén, a gyilkosság előtti napon telefonon beszélt Otto Eisslerrel, közölte vele, hogy a cég ellen megindított polgári perben a bíróság nem adott helyet nővéreinek tanuként való kihallgatására vonatkozó kérésének. Ez nagyon felizgatta Eisslert, akire kellemetlenül hatott az a közlése is, hogy a csehek jelentékeny vagyondézsmát követelnek tőle.

A cég nyugalmazott könyvelőjének terhelő vallomására Eissler megjegyzi, hogy az valótlanágokon alapul, mert az alkalmazott félti a kenyerét. Neki három tanuja van, akik bizonyítják, hogy

sohasem engedtek betekintést az üzleti könyvekbe.

Hövel dr. professor pszichiátriai szakértő kérdésére Molnárné, a vádlott nővére elmondja, hogy a btyját már gyermekkorában sokat ütötték és soha jó szót nem kapott. A professornak arra a kérdésére, hogy rossz volt-e hozzájuk az anyjuk, Molnárné sirva fakadt és nem válaszolt.

Heimal Anna, a vádlott felesége szerint Eissler mindig nagyon ideges volt, feltűnően bő és hosszú ruhát hordott, fegyver nélkül lépést sem tett, de mégsem volt összeférhetetlen, sőt nagyon is jó ember volt. Böhm Izsó, a cég könyvelője a meggyilkolt Robert Eisslerrel beszél. Elmondja, hogy egykori főnöke nagyon szigorú, sőt sokszor nyers volt alkalmazottaival szemben. Teirisch védőügyvéd erre megjegyzi, hogy

Robert Eissler a saját anyját is megkárosította,

holott a cégnek szédületes jövedelmei voltak, így például 1911-ben harmincötmillió aranykoronát keresett azon az állami szerződésen, amelyért Kallay minisztert annyira támadták.

A vádlott gyermekkori barátja és rokona, dr. Max Fürst elmondja, hogy Eissler Ottót már

Ezután Tatarescu miniszter tartott beszédet, amelyben kifejtette, lehet, hogy történtek igazságtalanságok, hiszen ha egy családban osztozkodás történik, akkor is történhetnek félreértések, hátha még egy nagy ország osztja fel a földjét az ország összes földmivelői között. Ők azonban éppen azért jöttek, hogy az igazságtalanságokat jóvá tegyék.

Tatarescu miniszter beszéde után Cipariu államtitkár Muresan prefektus és Patrini doktor, az erdélyi agrárkomisszió elnöke sorra fogadták az egyes falvak küldöttségét, mindegyik egyes panaszt írásban vettek fel, a könnyebben megoldható kérdéseket azonnal elintézték, a bonyolultabbakat pedig magukkal viszik Bukarestbe, ahol a földművelésügyi minisztériumban néhány nap alatt döntenek az ügyben. Cipariu államtitkár holnap a vármegye másik felének küldöttségeit fogja fogadni, este pedig Tatarescu miniszterrel visszautazik Bukarestbe.

akkor sem törték szívesen otthon, különösen az anyjával volt rossz viszonyban, akiről még azt is feltételezte, hogy képes lenne őt megmérgezni. Később apjával is összeveszett, akinek a halálát kívánta, hogy a ráeső örökséggel beléphessen az üzletbe társnak. Az öreg Heinrich Eisslert egyébként a másik két fiu, Moritz és Robert is szerették volna kilépésre bírni. Ezután

a jegyző felolvassa az inkriminált szerződést,

amelyről dr. Fürst kijelenti, hogy hamis, habár Otto Eissler meg volt vele elégedve. Ő, az ügyvéd meg is mondotta neki, hogy inkább elégedjék meg ezzel, mintsem belépjen társnak, de Eissler, apja halála után másfélmillió betétet szerzett a nővéreitől és belépett a cégbe. A társaszerződést dr. Hermann, Robert és Alfred Eissler írták alá.

A szerződés felolvasása után dr. Fürst folytatta vallomását. Elmondta, hogy 1921 augusztus tizedikén Otto Eissler felkereste és rendes viselkedéstől eltérően nagyon indulatosan fogadkozott előtte, hogy majd visszaszerzi ő a pénzt. És köszönés nélkül rohant el. Nemsokára azután meghallotta, hogy Eissler Róbertet agyonlőtték. Akkor eszébe jutott, hogy

a vádlottnak előtte tett kijelentése fenyegetőzés volt.

Ezzel a délelőtti tárgyalás véget ért. Délután az esküdtbíró dr. Hermann Eisslert, a vádlott és a meggyilkolt nagybátyját hallgatta ki. Elmondta, hogy Ottó egyáltalán nem értett az üzletvezetéshez s amikor a cég egyik vállalkozását rábízta, az egész fűrésztelep tönkrement, amiért súlyos szemrehányásokat kellett társtulajdonosaitól zsebre vágnia. Ottó erre kijelentette, hogy elég volt neki az üzletből, le akar számolni, hogy birtokot vásároljon a pénzen. A többiek ellenézték ezt, mert azt akarták, hogy a nehéz gazdasági viszonyok között közösen viseljék a rizikót. De mert Ottó ragaszkodott a kilépéséhez, mégis

beleegyeztek, hogy négy és félmillió jugoszláv koronát kapjon

végkielégítésül. Pedig a cégnek akkor egyáltalán nem volt pénze, sőt rengeteg adóssága volt és dr. Herman Eissler ma sem tudja, hogyan állanak, mert a cégnek óriási veszteségei voltak.

A vádlott magánéletére is kedvezőtlen vallomást tett Hermann Eissler. Az anyjátársaságában Ottó sohasem mutatkozott, apjával szemben pedig olyan szavakat használt, amelyeket intelligens ember nem engedhet magának. A tanu azt hiszi, hogy Otto Eissler a saját nővéreivel szemben érezte magát megrövidítve, ami meg is felel a valóságnak.

Otto Eissler védőjének kérdésére kijelentette, hogy nagybátyjának a vallomása teljesen hamis. David Frankl dr., az I. Eissler & Co. jogtanácsosa elmondja, Otto Eissler gyakran azzal fenyegette meg őket, hogy feljeleni a céget a hamisításért.

Csapágyfémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít

Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-utca 10. sz. Sürgönycim : Grossmasin. Telefonszám : 236

Asztalra éreztetve nem szerepel és izgatottan... A tárgyalási... utasította volt... büntetést ró... dr. Frankl has... fogultnak látsz... Köhler pén... ismertette a t... gyalás folytatá... bíróság.

Angol „Ez napilapban ol... tén”-eket. L

azonpon a ragy... egyetemi tante... voltak, köhögt... uraim — szolt... kis türelmet k... és odahintem... a ragyogó szép... Ezt a nem... dótát. Stewart

— Egy te... hatszáz embert... mindössze hetv... hajón feltűnt... ingathatlan f... tisztelet után... hoz és megjeg... den hitszónokn... házi hatóság jó... küldené a tem... figyelme átraga...

— Ugy-e Ö... dol, keblén piro... — Éppen a... — Ah, —

olyan süket, mi... Most a már... — Egy ész... észreveszi, hogy... ugrik és kiment... sétált, amikor e... — Ön az az... — Igen, sz... — Igen? —

kérdezi a hálás... Mr. Stewart... — Egy am... figyeli. Mind k... seget dicsérik.

Megszólal a... — Nemrég... uszott.

— Biztos ö... — Saját sz... — Well, —

ember én volta...

A bűnbánó... rozta, hogy ink... megfogadta, ho... megszállni, aki... faluba érkezett... fel péntek dél... és a falu egy... nem tudta, hog... Mikor lefek... szolt felcséghé... Faj Chane,

A rabbi n... mégis jó helyr... és bünei miatt... elul hónap szer... gatott.

— Jaj, jaj... káposztát.

Sir a gy...

Kormány

végrehajtását.

ter tartott beszé-
tet, hogy történe-
t, hogy történe-
na egy családban
is történhetnek
nagy ország osztja
és földmívelői kö-
rt jöttek, hogy az
vék.

de után Cipriani
és Petri dok-
szó elnöke sorra
ldottságát, minde-
k fel, a könnyeb-
azonnal elintézték,
magukkal vizik
elészügyi miniszte-
tatenek az ügyben.
olnap a vármegye
fogja fogadni, este
visszautazik Buka-

apja

**vádolt magán-
mélő-cég?**

thon, különösen az
akiről még azt is
ne ő: megmérgezni,
akinek a halálát
beléphessen az üz-
Eisslert egyébként
Robert is szerették

inkriminált

hogy hamis, habár
gedve. Ő, az ügy-
egy inkább eléged-
en társnak, de Eiss-
lős betétet szerzett
e. A társzerződést
Eissler irták alá.
dr. Fürst folytatta
1921 augusztus
és rendes viselke-
atosan fogadkozott
a pénzét. És kö-
okára azután meg-
agyonlőtték. Ak-

**kijelentése fe-
olt.**

éget ért. Délután
Eisslert, a vádolt
t hallgatta ki. El-
n nem értett az
egyik vállalkozását
önkrement, amiért
társtulajdonosaitól
tette, hogy elég
számolni, hogy bir-
többiek ellenették
a nehéz gazdasági
ék a rizikót. De
éséhez, mégis

**és félmillió ju-
tapjon**

akkor egyáltalán
össégy volt és dr.
hogyan állanak,
voltak.
kedvezőtlen vallo-
anyja társaságában
val szemben pedig
ket intelligens em-
A tanu azt hiszi,
ővéreivel szemben
meg is felel a va-
désére kijelentette,
sa teljesen hamis-
ler & Co. jogtaná-
akran azzal fenye-
getet a hamisításért.

Asért érezte magát megkárosítva, mert egész életé-
ben nem szeretett dolgozni. A vádolt erre felugrik
és izgatottan kiáltja a tanu felé: „Aljas hazugság!”
A tárgyalási elnök, minthogy már több ízben rendre-
ntasította volt a vádoltat, huszonnégy órai fegyelmi
büntetést ró ki Otto Eisslerre, viszont amikor
dr. Frankl használja ugyanezt a kifejezést, az el-
fogultnak látszó elnök alighogy rendreutasítja.

Köhler pénztárnok tanuvallomásában részletesen
ismertette a tragédia lefolyását. Ezután a tár-
gyalás folytatását holnapra halasztotta az esküd-
társaság.

Ez történt...

Angol „Ez történt”-ek. Egy nagy londoni
napilapban olvassuk a következő angol „Ez törté-
nt”-eket. Izelítől és összehasonlítás kedvéért
itt adjuk olvasóinknak:

Aberdeen mári és Rev.
D. C. Stewart, akiket Ang-
liában a legjobb anekdotázók-
nak ismernek, a napokban
Edinburgban találkoztak és a
két anekdotázó egy nagyobb
társaság előtt adomáparbajt
folytatott.

A mári: Egy gyönyörű
napon a ragyogó nap a szabadba csalogatta az
egyetemi tanteremben ülő diákokat. Türelmetlenek
voltak, köhögtek és lábaikkal dobogtak. „Uraim,
uraim — szolt Dawidson professzor — csak egy
kis türelmet kérek. Azonnal előhozom gyöngyeimet
és odahintem maguk közé. A diákok elfelejtették
a ragyogó szép időjárás.

Ezt a nem éppen sikerültnek mondható anek-
dotát. Stewart a következővel tromfolta le:

— Egy templomban prédikáltam, amely ezer-
hatszáz embert tudott volna befogadni, azonban
mindössze hetvenhárom volt jelen. A közép-
hajón feltűnt egy hatalmas termetű nő, a meg-
ingathatalan figyelmesség megtestesítője. Isten-
tiszteltet után elmentem a helyiség lelkipásztorá-
hoz és megjegyeztem, hogy ez az asszony min-
den hitszónoknak nagyszerűen imponál és az egy-
házi hatóság jól tenné, ha alkalmazná őt és el-
küldené a templomokba vendégszerelésre, hogy
figyelme átragadjon a többi hallgatóra is.

— Ugy-e Ön a feketekalapos asszonyra gon-
dol, keblén piros rózsákkal.

— Éppen arra gondoltam.

— Ah, — szolt a lelkész — hiszen az a nő
olyan süket, mint egy ajtóféltá.

Most a mári volt soron.

— Egy északskót kikötő molóján egy idegen
észreveszi, hogy egy fiu beesik a vízbe. Utána
ugrik és kimentí. Másnap az életmentő az utcán
setált, amikor egy asszony rátámadt:

— Ön az az ember, aki tiám életét megmentette?

— Igen, szolt szerényen az idegen.

— Igen? — Hol van a fiunak a sapkája? —
kérdézi a halás anyja.

Mr. Stewart:

— Egy amerikai és egy skót a Niagara-vizesést
figyeli. Mindketten a nagyszerű természeti jelen-
séget dicsérik.

Megszólal az amerikai:

— Nemrégiben egy ember a vizesés ellen
aszott.

— Biztos ön afelel? — kérdi hitetlenül a skót.

— Saját szememmel láttam.

— Well, — szolt szárazon a skót, — az uszó
ember én voltam.

★

A **bünbánó.** Egy híres rabbi egyszer elhatá-
rozta, hogy inkognitóban beutazza a világot, de
megfogadta, hogy ha csak lehet, olyan zsidónál fog
megszállni, aki vallásos érzelmű. Egyszer egy kis
faluba érkezett, ahol csak egy zsidó lakott. Mivel
péntek délután volt, kénytelen volt ott maradni
és a falu egyetlen zsidójánál megszállni, habár
nem tudta, hogy vallásos-e.

Mikor lefeküdt, hallotta, hogy a házigazda így
szól felségéhez:

Jaj Chane, már elul hónapja is elmúlt.

A rabbi nagyon megörült, hogy az Isten
mégis jó helyre vezette, mert ez a zsidó vallásos
és bünei miatt jajveszékelt, hogy nem tért meg
elul hónap szept napjaiban. A zsidó tovább jaj-
gatott.

— Jaj, jaj és még mindig nem raktuk be a
káposztát.

Schocharjo, Carei-Mare

A királyi pár Párisban

Az ünnepélyes fogadtatás. A király beszéde a latin szolidaritásról

(Páris, április 11. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A román királyi pár tegnap ideérkezett. A
pályaudvaron Millerand és neje, Poincaré és
a kormány összes tagjai feleségeikkel együtt, a
törvényhozás két házának elnökei, Páris város
polgármestere, a szajnai prefektus és számos
más politikai személyiség fogadta a királyt és
királynét. Az utvonalon mindenütt román nem-
zeti zászlók lobogtak. Az uralkodópár a nép-
tömeg óriási lelkesedésétől kísérve a Quay de
Orsayba vonult, ahol Poincaré fogadta a kül-
ügyminisztérium tisztviselőinek élén.

Délután négy órakor Páris városa fogadta
ünnepélyesen a román uralkodópárt. Az ünne-
pélyen résztvettek a kamara és szenátus el-
nökei, a kormány tagjai, a tábornoki kar, szá-
mos politikai személyiség. Ferdinánd király és
Mária királyné Millerand és neje kíséretében
érkezett a város házára és beirták nevüket a
köziségtanács aranykönyvébe. Jaillard polgár-

mester üdvözlétére a király a következőket
mondotta:

— Boldog vagyok, hogy ebben a híres, az
egész világon dicsőséges városban lehetek. Ro-
mánia, a latinság távoli előőre mindig érezte
Franciaország szolidaritását és Párist különös
szeretettel vette körül, mert ennek a városnak
egy század óta igen nagy befolyása van a
román kulturára. A román diákok egész gene-
rációi élvezték Páris vendégszeretétét, szabad-
ságot és demokratikus intézményeket ismertek
meg és az egyetem laboratóriumaiban dolgozva
merítették a francia génusz kimeríthetetlen
forrásából. Amikor ütött a népek jogaiért ki-
tört harc órája, Románia természetesnek ta-
lálta, hogy Franciaország oldalán szálljon sikkra.
A háboruban vérrel öntözött testvériség kívánja,
hogy békében is ápoljuk ezt az érzést. Még-
egyszer köszönöm a fényes fogadtatást és minden
román csodált Párisának fejlődését kívánom.

Apponyi kritikája a szanálásról

**Nagy Vince támadja Bethlent külpolitikája miatt. Nincs más választás, csak a
pénzügyi diktatura és ellenőrzés**

(Budapest, április 11. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A magyar nemzetgyűlésen Nagy Vince, a
Károlyi-kormány belügyminisztere, beszélt keresz-
tül az egész délelőtti ülést. Nagy Vincét felszólá-
lása elején mély ellenszenvet kifejező nagy lármá-
mával fogadta a jobboldal. A szanálási javaslatok
bírálatánál azt hangoztatta Nagy Vince, hogy a
miniszterelnök rendkívüli ellenértékeket adott az
utóállamoknak.

— Elvárhattuk volna, — mondja — hogy
Bethlen az utóállamokkal való tárgyalásokon a
területi kérdéseket is felveti!

A Ház minden oldalán óriási meglepetést kel-
tett ez a kijelentés.

Minduntalan közbeküldtek:

— Maguk okozták Magyarország romlását.

Nagy Vince folytatja beszédét és azt magya-
rázza, hogy a határkiigazítások során nem vették
figyelembe Millerand kísérőlevelét. amiért Magyar-
országot súlyos károsodás érte.

Itt — a szélsőbal padosorok kivéve — min-
den oldalról ezt kiabálják:

— Ti csináltátok ezt és most így mersz beszélni.

Később arról beszél a szónok, hogy a Muraköz
és Szabadka határát — minden ígéret ellenére —
elvesztette Magyarország.

Máday Gyula: Ezzel a reverenciával kellett
volna szólni 1918-ban.

Nagy Vince: A Jugoszláviával kötött szerződés
nagy presztizscsorbát és területi veszteséget jelent.
Mert ebben a szerződésben nemcsak a trianoni
békét, hanem a belgrádi fegyverszünetet is elismerte
a kormány. Kijelenti, hogy nem lett volna szabad
a szerződést aláírni.

Erre az egész ülés terem felzudul, a képviselők
ilyeneket kiabálnak:

— Ti októbriaták, megrontottátok hazánkat!
És most van arcod ilyeneket mondani.

Korányi: Soha sem ismertük el a fegyver-
szüneti szerződést. Ez tévedés. A fegyverszüneti
szerződés alapján kötöttek egy katonai egyezményt,
csak ennek teljesítését vállalta a kormány.

Nagy Vince: A Romániával folytatott tárgya-
lások során szóvá kellett volna tenni a kisebbségi
jogok kezelését.

A beszédek ennél a passzusnál újból viharos
közbeszólások történnek.

— Meséljen az októbri eseményekről — kia-
bálják a szónokok felé.

Nagy Vince támadja Bethlent a román meg-
állapodások miatt. És egy román lap cikkére hi-
vatkozva fölemlíti, hogy Bethlen István miniszter-
elnök elkobzott birtokait a román kormány haj-
landó visszaadni.

Daruváry külügyminiszter: Ezt megcáfoltuk!
Ne tessék ilyen rágalmakkal becsületében meg-
támadni a miniszterelnököt! Tessék megemlíteni,
hogy a rágalmozó közleményre már megjelent
a cáfolat.

A délutáni ülésen Nagy Vince folytatta be-
szédét és határozati javaslatot terjesztett be arról,
hogy azok az emigránsok, akik nem szolgálták a
kommünt, haladéktalanul visszatérhessenek hazá-
jukba, valamint határozati javaslatot terjesztett be
a kormányzó jogkörének meghatározásáról.

Nagy Vince után gróf Apponyi Albert szólalt
fel és hosszabb beszédben foglalkozott a szanálási
törvényjavaslatokkal. Arra a kérdésre kell válaszolni,
mondotta, hogy az adott helyzetben van-e más ki-
bontakozás, mint az, amely a javaslatokban van
és nem jár-e veszéllyel ennek a megoldási módnak
az elutasítása. Neki az a nézete, hogy el kell
fogadni a javaslatokat. Tudja, hogy ezzel a kije-
lentésével osztozik a felelősségben, mert a mai
helyzetben nem határozhatja el magát inásra.

**De nem vállal felelősséget azért a
politikáért,**

amely részben okozója annak, hogy el kell fogad-
nia a javaslatokat.

A kölcsön és mindaz, ami tőle várható: a valuta
stabilizálása és ezzel a gazdaság élet szabadságá-
gának a világforgalomba való bekapcsolódása
előnyt jelent Magyarországra, de a teherlapon ott
van a pénzügyi diktatura és ellenőrzés, mert az,
aki nem akarja diktatúrának nevezni azt az álla-
potot, amelyet a törvényjavaslat létesít, nem ra-
gaszkodik a félre-nem-érthető szöveghez. Megcáfol-
hatatlan tény, hogy Magyarország pénzügyeinek
vezetéséből, vagy legalábbis az erre vonatkozó
alapvető intézkedésekből

**a nemzetgyűlés ki lesz kapcsolva a szaná-
lási időre.**

Bethlen javaslatainál többet ér az osztrák rend-
szer, amely az államtanácsra bízta a végrehajtó
hatalomnak ezt a kivételes jogkörét.

A teherlap másik tétele a nemzetközi ellenör-
zés. A miniszterelnök azt mondja, hogy eddig is
meg volt az ellenőrzés, mert a jóvátételi bizottság
mindenbe betekinthezett és a különbség csak az,
hogy az ellenőrzést most a népszövetség tanácsa
veszi át és az általa kiküldött főbiztos. Míg előbb
tehát, mondja Bethlen, azért gyakoroltak ellenör-
zést, hogy minél nagyobb jóvátételt tudjanak
Magyarországra kiróni, addig most az ellenőrzés-
nek az lesz a célja, hogy segédkezzen a magyar
gazdasági élet talpraállításában. Ez a beállítás rend-
kívül megkapó. Csak az a baj, hogy van egy
másik ellenőrző bizottság is, amelyet a jóvátételi
bizottság fog kiküldeni.

**Magyarország tehát kettős ellenőrzés alá
kerül.**

Budapest, április 11. A londoni „Times”-ben
Strakosch nyilatkozatot közöl, amelyben tökéletes
megelégedését fejezi ki a budapesti tárgyalások
eredményével. Reméli, hogy a szanálási program
helyre fogja állítani úgy a belső, mint a külső
bizalmat. Igaz, hogy a lakosság súlyos adót fog
fizetni, minden lakosra két angol font esik, de
ezzel szemben az új jegybank felállításával végleg
megszűnik az infláció. Szerinte a magyar probléma
könnyebbnek és egyszerűbbnek látszik az osztrák
problémánál. Ez azonban nem von le abból semmit,
hogy Magyarország talpraállítása nagy jelentőségű
lesz Európa konszolidációjában.

Sir a gyermeke? Miért nem használ Höfer-gyermekhintőport és Höfer-gyermekkrémet

87
452
598

Fordulat előtt a Danilescu-ügy

Őrizetbe vették az öngyilkos pénzügyi tanácsost és feleségét. Még nincsen tisztázva az eltűnt négymillió lej sorsa. A titokzatos ügy mai állása

(Cluj-Kolozsvár, április 11. Az Uj Kelet munkatársától.) Az az óriási érdeklődés, amely a pénzügyigazgatóságon tegnap reggel lejátszódtó dráma nyomán keletkezett, ma egyáltalában nem csillapult és nemcsak a hatóságokat, de a kíváncsi nagyközönséget is izgalomban tartja. Tegnap számunkban részletesen foglalkoztunk a bűntény első fázisának körülményeivel, a mai nap azonban olyan szenzációt hozott, amely az egész Danilescu-ügyet új megvilágításba helyezi. Tegnap Palade ügyész-től kezdve, aki hivatalból a székeszék képviselője, Danilescu közvetlen főnökén, Georgescu adminisztrátoron keresztül legjobb barátjág, Maxim Laurentiug mindenki azt hangoztatta, hogy Danilescu Alexa dr. ártatlan és nem ő volt az oka, hogy a pénzügyigazgatóság kasszájából négymillió lej eltűnt.

Palade ügyész-től, akinek másirányú elfoglaltságai vannak, dr. Pop vezetőügyész és Constantinescu ügyész vették át a nyomozás irányítását. A két ügyész ma délelőtt megjelent a klinikán és

elrendelte dr. Danilescu Alexa őrizetbe vételét, ugyanakkor őrizetbe vették feleségét is.

A betegszoba ajtaja elé egy detektívet állítottak, aki senkit nem enged a szerencsétlen házaspárral beszélni.

Felnégykor délután Pop Leontin rendőrkapitány és Meszesán, a bűntényi osztály vezetője megkezdte Danilescu dr. kihallgatását. A kihallgatás egy háromnegyedóra hosszat tartott, hogy Danilescu miket mondott, arról az érdeklődés a nyomozás érdekében minden felvilágosítást megtagadott. Munkatársunk az ügy állásáról a következőket tudta meg:

Ami Danilescu dr. egészségi állapotát illeti, teljesen kielégítő, a beteg ma abszolút láztalan és az orvosok meg vannak győződve róla, hogy egy-két héten belül gyógyultan hagyhatja el a klinikát. Kihallgatása folyamán megmaradt amellett, hogy szerdán este még rendben találta a kérdéses páncélszekrény pénzkészletét, csütörtök reggel azonban négymillió lej hiányt fedezett fel.

A ma délelőtt megtartott házkutatás alkalmával rengeteg ékszert foglaltak le Danilescu lakásán,

Több mint százmillió lej a kolozsvári adóhátralék

Nem adnak adófizetési haladékokat. Két speciális bizottság tárgyalja a hadinyereségadó elleni semmisségi panaszokat. A tárgyalásokra nem idézik meg a feleket

(Cluj-Kolozsvár, ápr. 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most folynak a pénzügyigazgatósági palotában az 1924. évre szóló adókirovési tárgyalások. Ezzel párhuzamosan a királyi ítélőtáblán két speciális bizottság tárgyalja a magyar uralom idejéből elintézetlenül maradt hadinyereségadó és vagyonadó elleni semmisségi panaszokat. Az adógépezet lázas gyorsasággal működik és a lakosság még alig szabadult meg egyik adótól és máris új és súlyos adótételekkel rójják meg.

Az ideai adóztatások sokkal magasabbak mint tavaly,

ami nagy izgalmat okoz nemcsak a kereskedők és iparosok, hanem az egész adófizető közönség körében.

A pénzügyi törvények szerint mindenki köteles negyedévenként előre kifizetni a rárótt adót. Ennek a kötelezettségének jóideig, míg a pénzügyi adminisztráció még sokkal nehezebben mozgott mint ma, alig tett eleget valaki s így óriási adóhátralékok keletkeztek. A bukaresti pénzügyminisztérium nemrég aztán erélyes rendelettel felszólította a pénzügyi adminisztrációkat az adóhátralékok sürgős és könyörtelen behajtására. A mai válságos időben azonban nemcsak Kolozsváron, de talán egész Erdélyben sincs olyan kereskedő, iparos és polgár, aki összes adótervezését egyszerre kifizethetné s akinek mégis módjában lenne, csak üzleti érdekeinek óriási veszélyeztetésével vonhatja ki tüzeméből azt az összeget, amelyet a kincstár egyösszegben követel tőle. De a pénzügyi adminisztratura

kénytelen visszautasítani a fizetési haladékok iránti kérvényeket,

mert Bukarestből egymásután jönnek a sürgetések, hogy haladéktalanul be kell hajtani a

ezek az ékszerek azonban, mint hiszik, Danilescu régi magánvagyonát képezik. Megállapítást nyert, hogy **csütörtökre, tehát az öngyilkosság napjára rovincsolóbizottságot vártak,**

mely azóta, hogy Danilescu az ősszel átvette a főpénztárt, először vizsgálta volna felül a pénztár kezelését. Mint hírlík, nem csupán négymillió lejről van szó, a vizsgálatok során a Simionescu vezérigazgató vezetése alatt működő bizottság öt-milliónál is jóval nagyobb hiányt fedezett fel.

A klinikai kihallgatás után Pop Leontin és Meszesán a pénzügyigazgatóságra mentek, ahol újabb megbeszélések voltak. Ezek a megbeszélések lapunk zártkörűen tartottak.

Alkalmunk volt Muntea Jánossal, a pénzügyigazgatóságnak azzal a szolgáival beszélni, aki a pénztárszobákban teljesített szolgálatot és aki utoljára szokott a hivatalból eltávozni, hogy a vasajtókat bezárja. Kérdésünkre a következőket mondotta:

— Teljesen kizártnak tartom, hogy valaki éjszaka Danilescu szobájába bejuthatott volna. Szerdán este én végigjártam a szobákat, becsuktam az ajtókat és az ablakokat és csak másnap reggel félhét tájban nyitottam ki, Danilescu ur csütörtökön reggel

szokatlanul korán jött hivatalába.

Különösebbet nem vettem észre rajta, pedig két-három perccel az öngyilkosság előtt keresztülmentem szobáján. Akkor utánam jött és becsukta mögöttem az ajtót.

— A szoba minden ajtaját becsukta, úgy hogy teljesen be volt zárkózva?

— Nem, csak az egyik ajtót zárta be, a másik nyitva volt, azon keresztül siettünk be, amikor a lövés eldőrdült.

— Mit látott maga, amikor a szobában volt?

— Danilescu ur a földön feküdt, revolvere az asztalon volt és sok ur állta körül.

— Tudja-e, hogy milyen fajtájú volt az a revolver, amellyel Danilescu ur öngyilkos lett?

— Hogyne tudnám, hiszen katona voltam. **Steier-fegyver volt, messzhordó Steier.**

A rendőrség véleménye szerint a nyomozás még egy-két napot vesz igénybe és akkor tiszta képet alkothatunk majd erről a különösen bonyolult bűntényről.

hátralékokat. A pénzügyigazgatóságon kapott információk szerint csak Kolozsváron százmillió lejnél több az adóhátralék, amely 1923-ból és még régebből származik. Ezt az óriási összeget a város ma nem is képes egyáltalán kifizetni. Ezért

naponta tucatjával vannak végrehajtások

és ha az érdekelteket adóalany így sem képes fizetni, könyörtelenül elárverezik a holmiját.

Vannak kereskedők és iparosok, akiknél nemcsak az egyenes állami adókat követelik, hanem a sokszor rég nemlétező hadinyereség és vagyon utáni adókat is, amelyeket még a magyar hatóságok állapítottak meg. Bukarestből ezeket most különösen sürgetik, hogy a hátralékosok tételek ne szerepeljenek évről-évre az állami könyvekben. Az annak idején megfeleltetett adókirovések már évek óta hevernek a kolozsvári királyi táblánál és most gőzerővel kell őket letárgyalni, hogy mielőbb a Curtea de Casatie (Legfőbb Semmitörvényszék) elé kerülhessenek. Ezért az óriási hadinyereségadóval és vagyonadóval megrótt feleket meg sem idézik a tárgyalásokra, hanem a Tábla előcsarnokában kifüggesztett hirdetéssel értesítik őket, hogy semmisségi panaszukat mikor tárgyalja a speciális bizottság. Erről persze a vidéken lakó földbirtokosok és más adózók nem szerezhetnek tudomást, vagyis

meghallgatásuk nélkül döntenek sokszor többszáz ezer lejes ügyekben.

Az érdekelteknek azonban joguk van idézés nélkül is megjelenni a tárgyalásokon és a bizottság tagjait informálni. Kívánságukra a határozatot is azonnal közlik velük, habár a bizottság döntéséről később írásbeli értesítést kapnak. De még az adófizetők rovására meggyor-

sitott tempóval sem tudja a sokezerre menő semmisségi panaszokat a határidőre letárgyalni a pénzügyminisztérium által a Curtea de Apel mellé kirendelt bizottság, amelynek elnöke Zaharie táblai tanácselnök.

A múltévi adókirovések ellen beadott felebevezéseket sem tárgyalták le még. Az a speciális bizottság, amely Pop pénzügyi aligazgató elnöklétével és a várost képviselő Schiopuval, valamint a kereskedelmi kamara által delegált Aldica Jonel kereskedővel a tavalyi felebevezéseket tárgyalja, nem képes az előírt 35-40 ügydarabot naponta elvégezni. Ezek ma

még egy speciális bizottság alakult

Popescu illetéki osztályfőnök elnöklétével, amely azonban tulbecstüli az eléje utalt kereskedők és iparosok vagyoni viszonyait és így csak súlyosbíttja azokat az amugyis elviselhetetlen terheket, amelyek az elmaradt állami és még el nem intézett hadinyereség- és vagyonadóval nehezdednek a gazdasági válsággal vívódó kereskedelmi és ipari életre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. Mór, Cluj. Téved, nem hallgattuk el a Krim félszigetére tervezett zsidó köztársaság híreit. Az a cikk, amelyet az illető lap tegnap reggeli számában leközölt, már hetekkel ezelőtt szóról-szóra megjelent az Uj Keletben, amely többiben is foglalkozott az orosz kormány zsidó kolonizációs terveivel. Az első cikk a zürichi Jüdische Presszentrale jelentése alapján jelent meg az Uj Keletben, ahonnan valamelyik magyar lap átvette, abból pedig most az illető kolozsvári ujság vágta ki és tálalta fel szenzációként. Nem ez az első eset, hogy egyes hírek bejárják a világsajtót és amig kiindulópontjukhoz visszaérkeznek, már elfelejtették, hogy egyszer megjelent és ujdonság gyanánt ismét leközlik.

F. Adolf, Silimeghiu. Az orient expresszel átszállás nélkül utazhat Temesvártól egészen Párisig. Ezt az utat körülbelül negyvennyolc óra alatt teszi meg a keleti expressz. A menetdíj körülbelül 250 francia frank, pontosabban megtudhatja bármely menetjegyirodától.

L. E., Seicamare. 1. Az idén, nem tudjuk miért, a középiskolai tanulók valószínűleg nem kapják meg nuszvára a szokásos féláru jegyeket. Eddig legalább erre vonatkozólag nem jött értesítés. 2. Kanadába külön kanadai konzulátus ad vizumot.

Hü olvasó. Ludosul de Mures. A kértet egyetemre való bejutásnak nincsenek akadályai, de személyesen kell odautaznia, ha minderről pontosan akar informálódni.

**Öltönyök
Raglások
Ulsterok**

és a tavaszi divat összes ujdonságai

Szántó & Komlós

férfi-, fiu- és gyermekruhatelepei

CLUJ
P. Unirii 14

ARAD
Színházépület

SATU-MARE
Színházzal szemben

**Házassulandók
figyelmébe**

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak

Fischer Albert és Társa

cégnél szeresheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!

Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz.
Telefon 5-79 Gyártelep: Gherla

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay Janos és dr. Marton Ernő.

Feladó szerkesztő: dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Kizárták az összes budapesti és környékbeli nyomdászokat. Budapestről jelentik: A mai nappal úgy a budapesti, mint a környékbeli nyomdatulajdonosok összes munkásait kizárták, az úgynevezett werk-munkásokat is. Rassay Károly nemzetgyűlési képviselő közvetíteni kísérelt a nyomdászok és munkaadók között, de igyekezete meghiúsult, mert a munkások ragaszkodnak az ötvenszázalékos bérjavítási követelésükhöz.

A kisebbségi Ujságírószervezet visszatartja Szabolcska vadjait. Erdélyszerte ikinos feltűnést keltett Szabolcska Mihálynak a budapesti „Uj Nemzedék”-ben és a „Temesvári Hírlap”-ban megjelent nyilatkozata, melyben lenéző hangon nyilatkozott az erdélyi magyar ujságíró-karról. Szabolcska nyilatkozatával a kisebbségi ujságírószervezet vezetősége is foglalkozott és a következő határozatot hozta: „Az Erdélyi és Bánáti Kisebbségi Ujságírószervezet Szabolcska Mihálynak az erdélyi magyar sajtóról tett és a viszonyok legteljesebb nemismerésétől származó, tájékozatlan, felületes és igazságtalan nyilatkozatait a leghatározottabb formában visszautasítja.”

Miért nem kapnak fél év óta nyugdíjat a hadiözvegyek és árvaik? Általános a panasz, hogy Kolozsváron már hat hónap óta nem folyósítják a hadiárvaik és özvegyek nyugdíját. Erre vonatkozólag az Uj Kelet munkatársa kérdést intézett az állami adóhivatal nyugdíjosztályának egyik vezetőjéhez, akitől a következő felvilágosítást kapta: Miniszteri rendelet értelmében a hadiözvegyek és hadiárvaik új nyugdíjkönyvecskéket kapnak. Ezeknek a könyvecskének a kiállítását a minisztérium a vasuti nyugdíjasok könyvecskéinek kiállításával kapcsolta össze. Az óriási munka elvégzésére oly kevés munkaerő áll rendelkezésre, hogy belátható időn belül a könyvecské kiállítása nem fog befejeződni s addig a nyugdíjakat folyósítani nem lehet. Amint elkészülünk a munkával, közölni fogjuk az érdekeltekkel, hogy ki melyik kerületi rendőrkapitányságnál fogja könyvecskéjét megkapni.

Bírósztrájk készül Bécsben. Bécsből jelentik: Nehány nappal ezelőtt erős mozgalom indult meg a bírák körében fizetésük rendezése érdekében. A kormány egyáltalában nem hajlandó a bírák életviszonyait megjavítani, úgy hogy a közeli napokban valószínűen abbamaradnak a törvényszéki tárgyalások a köztársaság bírái sztrájkba lépnek. Érdekes, hogy a mozgalomban nem csak a fiatalabb generáció vesz részt, de a régi, idősebb bírói kar nagy része is.

A szerbiai áradások. Belgrádból jelentik: A Duna és a Száva áradása kedden tovább folytatódott. A vízállás este a normális fölért elerte az 5-30 métert. A kulmináció bekövetkezését a hét végére várják, amikor a vízállás hirtelen 6 méterrel is meghaladja. Az áradás a belgrádi vízműveket komoly veszéllyel fenyegeti. A vízművek elé ideiglenes gátat emeltek, de nem biztos, hogy ez kitartja a nagy nyomást. Belgrád környéke víz alatt áll; Ofosa és Borosa községek kiürítését folytatják. A belügyminisztériumba a környékbeli falvakból sűrűn jönnek segély-kérő táviratok. Az áradás a Macsóvában okozott nagyobb kárt, ahol harminecezer hold termékeny szántóföldet öntött el a víz. Obrenovac várost is fenyegeti az árvíz. A Kolubara patak a város környékét elöntötte. A hatóságok mindent megtekinttek a katasztrófa elhárítására. A Duna felső folyásáról mindenünnen apa-dást jelentenek. Ez az apadás csak napok múlva lesz érezhető Belgrádnál.

Bukarest főpolgármestere Londonba utazik. Bukarestből jelentik: Costinescu fővárosi primár Londonba utazik a főváros tízmillió dolláros kölcsönének aláírására. A kölcsön kamata hét és fél százalék lesz, harminckilenc évi amortizációval.

A vámoknál elkobzott áruk elárverezése. Bukarestből jelentik: Ujabb intézkedés szerint a vámoknál elkobzott, vagy határidőre ki nem váltott áruk elárverezéséből folyó összeget tíz egyesület között fogják felosztani. Az árverés alá kerülő árucikkek számára a főváros egyik katonai raktárában árverési csarnokot rendeznek be.

Pick Arnold tanár meghalt. Prágából jelentik: A napokban meghalt itt Pick Arnold tanár 74 éves korában. Pick professzor egyike volt a legkiválóbb pszichiátereknek, aki már a hetvenes évek elején Prágában magántanár lett. 1886-ban rendkívüli egyetemi tanár lett és 1921-ben nyugdíjaztatta magát.

Földomlások Spanyolországban. Madridból jelentik: Ujságjelentések szerint a granadai tartományban az utóbbi időben nagy hegyomlások voltak, amelyek a lakosságot nagy félelemben tartják. A házak szárai tűntek el a földcsuszamlás következtében megnyitott szakadásokban. A veszélyeztetett falvak lakói otthagyták holmijaikat, hanyatt-homlok menekültek a földcsuszamlás zónájából. Egész házkomplexumokat két-három kilométerre sodor a hőmpolygó föld. Országutak és vasutak tűntek el percek alatt. A kormány katonaságot küldött a veszélyeztetett vidékre, hogy lehetőleg megmentsék a tőrmelekek közül a lakók értékesebb holmijait.

Bécsi konfekciósok a posztó behozatali vámjának emelése ellen. Bécsből jelentik: Az ausztriai posztókereskedők szövetsége legutóbb tartott rendkívüli ülésen állást foglalt a posztókra kivetendő beviteli vámok emelése ellen. A kormány ugyanis a posztó- és nemezárúk vámját körülbelül a kétszeresére akarja emelni. Ez azonban a kereskedők szerint semmivel sem indokolt, mert Ausztriában nincsenek olyan gyárak, amelyek ezt az árut előállítják, csak tervek vannak eféle gyárak felállítására. A vámtarifa felemelése nagy csapás lenne az osztrák ruhaiparra, különösen az egész világon híres bécsi konfekcióra. A gyűlésen határozatot fogadtak el, amelyen élesen tiltakoznak a tervezett vámemelések ellen.

Bankvagon — öt német fillér. Münchenből jelentik: Az elmúlt év októberében egy Haab nevű banktisztviselő egy szerelő barátjával banküzletet nyitott ötszázmillió papírmárka alapítókével. Az üzlet eleinte jól ment, később azonban rosszra fordult. Hogy az üzletet valahogyan megmentsék, egy Oppenheim nevű embert vettek társul az üzlethez, aki azonban a meglévő pénzállományt egy napon magához véve megszökött. Tegnap vizsgálatot tartottak a bank helyiségében és ebből az alkalomból a bank pénztárában pontosan öt darab járadék-péninnget találtak.

Borzalmas automobilszerencsétlenség Berlinben. Berlini munkatársunk jelenti: Nyolcadikán délután Berlin nyugati részében egy autóbusz ki akarván kerülni egy magánautót, nekiszaladt egy hirdetési oszlopnak olyan erővel, hogy a tömött kocsit felborult. Az autóbusz a karambol folytán teljesen összezúzódott, öt utas súlyosan megsebesült és néhányan, legnagyobbbrészt asszonyok és gyermekek idegcsokkot kaptak.

Központi Télikert-Bár

Világvárosi műsor április 1—15-ig

- Olga Nicolaewna, kaukázusi orosz táncművésznő
- Fredoff Duo, internacionalis karakter táncművészek
- Emil Dumitrescu, világhírű román komikus
- Vigo And Ferry, eredeti francia mondain táncduo
- Bálint Béla, operaénekes
- Tamarova, klasszikus spitztánczenomén
- Orlando, orosz táncos és
- Lya Amoretti, Zsassa Fort, Bébé Zacharin, Märy, Blondine, Mäy Rolland, Clara Segal, Szigethy Joli, Lya Toscano ének- és táncosnők.

Előadás kezdete fél 10 órakor.
Belépőjegy adóval együtt 20 Lei.
Asztalok előre lefoglalhatók. Éjjel 2 óráig meleg konyha, éndes éttermi öltaparak!

Doktorráavatás. A cluj-i egyetem Harnik Annust ma délben avatja az orvostudományok doktorává. Az új doktorkisasszony lapunk olvasói előtt nem ismeretlen, annakidején részletesen megemlékeztünk arról, milyen lelkiismeretesen örködött a Sztójkán nyaralt Joint-árva és zsidó cserkészek egészsége fölött.

Nagy hóvihár Németországban. Berlinből jelentik: Berlinton nyugatra erős hóviharak voltak, amelyek megrongálták a telefonvezetékeket és súlyos károkat okoztak. Azt hiszik, hogy a nemrég Newyorkban pusztító hóvihár utóhatása mutatkozott a német főváros környékén.

Készül az új italmérési törvény. Bukarestből jelentik: Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnöklése alatt a szeszitalok osztályának albizottság ülést tartott, amelyen az italmérési törvénytervezetet tárgyalták. A javaslat behatoln foglalkozik a városi és községi korlátolt és korlátlan italmérések működésének feltételeivel és az engedélytulajdonosok köteleiségeivel. A javaslat adóügyi részének tárgyalásakor az albizottság elhatározta, hogy az italmérési engedélyek után ezután nem a mai alacsony illetékeket kell majd fizetni, hanem a boltbér arányában. A jövő héten összeül a szesztermelők és a szeszalásítók albizottsága, hogy közösen összegyeztessék a javaslatnak mindkét félre vonatkozó pontjait, azután pedig a parlamenti bizottság plenáris ülése elé kerül megvitatásra a törvénytervezet.

A szarajevói kettős-gyilkosság. Brassóban óriási feltűnést keltett egy film, mely érdekesen világít bele a világháborút felidézett kulisszatitkokba. A film teljesen korhűen mutatja be a szarajevói kettős gyilkosságot s felderít sok olyan kamarilla-titkot, melyeket a papír nem bír el. Alkalmunk volt a filmet Brassóban végignézni és minden tulsz nélkül állithatjuk, hogy ez a film valóban a legnagyobb érdekességek közé tartozik. Ferenc Ferdinánd trónörökös, Erzsébet osztrák főhercegnő és kamarillájuk teljes élethűségben jelennek meg a filmen s maga a gyilkosság ténye igazalmasan ismétlődik meg a szemünk előtt. E sorok írója meg van róla győződve, hogy a filmnek nagy sikere lenne Kolozsvárt.

Működnek a román-orosz vegyesbizottságok. Bukarestből jelentik: Illetékes helyről nyert értesülés szerint a hotini vegyes román-orosz bizottság munkájának megszabítása izólalt maradt, mert a többi vegyesbizottság folytatja tárgyalásait. A központi bizottság elnökét, Jovanovic román tábornokot április 20-ára Kamenec Podolskba hívták a további munkálatok ügyében.

Agnes Ayres és Rodolpho Valentino. Ujabb film kerül bemutatásra Kolozsvárt az Atlanti-tide filmek sorozatából. A sivatag végtelenségének rejtelmes harmóniája a háttér, melyből ragyogó pompával bontakozik ki a fiatal sejknek és a szép angol leánynak szerelmi regénye. A „Sejk” főszerepét Rodolpho Valentino alakítja. Valentino olasz származású és olasz temperamentuma szerencsés harmóniába olvad az amerikai színészek jellegzetesen egyszerű, kifejezésteljes játéktílusával. Valami egészen sajátos, lágy hullámvás van Valentino gesztusaiban, a szeméit pedig — amikor így kívánja a jelenet — különös fény önti el, amelynek csillogása az egész embert beragyogja. Exteriőrje mindenben filmszerű. Széles növést, a teste arányos, mozgása gyors, ruganyos. Ovalis arcán az érzelmek minden finom nűanszát ki tudja hozni, Valentino mellett Agnes Ayres, a „Mesebeli herceg”-ből ismert híres amerikai filmstar finom szépsége, kifejező játéka főrőssége a filmnek. Az egzotikus hangulatot kitűnően megérettet első felvonás után a másodikban már erős iramban száguld a cselekmény. A továbbiakban egyre fokozódik s a fináléban hangulatos romantikába olvad. Mellford rendezői ereje leginkább a sejk és Diána jeleneteiben érvényesül. A szinpad sokratartott dialógusait pótolják ezek a kettősök, amelyekben nem a száj, hanem a szem beszél. A pompás film héttől, április 14-én indul az Uránia-mozgóban.

* Ha köhögés, toroktájás gyötör, kinez minket, Kaiser-Borax öblögetés könnyit meg bennünket.

* A fejfájás, szédülés, mellszorulás, szivdobogás, étvágytalanság, gyomornyomás, tésér nyelv, rossz szájíz oly eseteiben, melyek dugulástól származnak, a „Koprol” egy pasztillája kitisztítja az emésztés utjait és elhárítja a vértörlést. Kapható minden gyógyszerárban.

Modern ruhafestés és tisztítás Czinknél, Cluj

KÖZGAZDASÁG

Gyógyszerkiállítás Bukarestben. Bukarestből jelentik: Ez év május végén és június elején a gyógyszerészeti kongresszussal kapcsolatban gyógyszerárak kiállítását rendezik a Károly-parkban. Tíz csoportban fogják kiállítani a gyógyszerészeti és kozmetikai cikkeket, az idevonatkozó irodalmat és bemutatják a készítés eljárásait.

A mai valutapiac

Jóllehet a lej valamivel gyengült, az árak mégis nagyjából nem változtak. A forgalom minimális volt, az árak így alakultak: osztrák korona 367-369, magyar korona 410-415, cseh korona 568-570, svájci frank 33-65-33-70, francia frank 11-50-11-60, dollár 192-192-5, font sterling 834-836, olasz lira 8-55-8-60, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac április 11-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1155, Berlin —, London 830, Newyork 192, Róma 853, Zürich 33-50, Bécs 27-25, Prága 573, Budapest —, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 725, márka 41, leva 130, török lira 100, font sterling 818, francia frank 1140, svájci frank 33-50, olasz lira 835, drachma 333, dinár 235, dollár 190 5, lej gyel márka 21, osztr. korona 27-5, magyar korona 30, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 124-5-124-5, Amsterdam 212-5-212-5, Newyork 569-5-569-5, London 2470-2468, Páris 34-10-33-50, Milano 2520-2520, Prága 1670-1690, Budapest 75-75, Belgrád 707-5-707, Bukarest 296-25-296-5, Varsó —, Bécs 80-25-80-25.

A jugoszláv gyáripár helyzete. Belgrádból jelentik: A gyártólégyelőség a napokban közlést adott ki, amelyből kitűnik, hogy 1923-ban 7679 gyárüzem dolgozott Jugoszláviában. 1923-ban a felügyelőség 7972 gyárüzemről vezettek statisztikát. Ezek közül az üzemek közül 28 dolgozik több mint ezer munkással.

A behozatali vámok felemelése. Megírtuk, hogy a kormány a közeljövőben már hozzájárult a védővámpolitikája végrehajtásához és a vas- és textilárak behozatalát felemeli. A felemelés mérvéről gyáripari körökben pontosan nem tudnak, de úgy hiszik, hogy a textilvámokat az eddigi vámtételek kétszeresére, a vasárut háromszorosára fogják emelni. A munkaadók szövetsége legutóbbi cluji közgyűlésén tudvalevőleg úgy határozott, hogy a kormányt a többi cikkek vámtarifájának felemelésére fogják kérni. Valószínű, hogy a kormány ettől függetlenül is megkezdi a behozatali vámok fokozatos felemelését. Ennél az akciónál főszempont, hogy az országban a drágulás elkerülhető legyen.

A háború előtti adósságok ügye. Bukarestből jelentik: A kormány a jelek után itélve a közeljövőben hozzájárult a külföldi kereskedők követeléseinek rendezéséhez. Erre vall az az értekezlet, amely tegnap folyt le a Banca Nationala palotájában Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnöklété, Oromolu bankkormányzó és Titulescu londoni követ részvételével. A két óras tanácskozás megállapodásai szerint föl fogják hívni a kormány figyelmét arra, hogy ezen-

tul a külföldi tartozások rendezéséről szóló kérdés-komplexumba vegyék föl a háború előtti külföldi adósságok rendezésének ügyét is. Hír szerint a kormány már a napokban foglalkozik e kérdéssel és rövidesen lépések történnek a hitelezőkkel való békés megegyezés tekintetében.

* Az Ivria biztosító intézet közgyűlése. Oradea Mare-nagyvárad tudósítók jelentik: Második üléstévet fejezte be az elmúlt esztendővel az Ivria biztosító intézet részvénytársaság, amely e rövid fennállása dacára a biztosító intézetek történetében szinte páratlanul álló gyorsasággal nyerte meg a nagyközönség bizalmát. Az intézet csütörtök délután tartotta meg az évi rendes közgyűlést. Adorján Armin dr. elnök nyitotta meg rövid néhány szóval a közgyűlést és miután Kenéz Jenő dr. intézeti ügyész a jegyzőkönyv vezetésére felkérte, Solti János vezérigazgató előterjesztette az igazgatóság jelentését. Ebből a jelentésből kitűnik, hogy az Ivria biztosító intézet eddigi működése alatt olyan hatalmas fejlődést mutat, amely nemcsak igazolja az intézet szilárd megalapozottságát, hanem egy nagyszerű jövő működésének biztosítását is magában foglalja. Az intézet az egész országban széleskörű szervezetekkel rendelkezik, úgyhogy ma már a legnagyobb biztosító intézetek sorában áll. A biztosítás egyes ágazatai között a **tűzbiztosításban** díjbevételek 6,410.516 lej 37 bani volt. Tűzkár címén ezzel szemben 1,227.140 lej 58 banit fizetett ki, de ebből viszontbiztosítás folytán 1,060.837 lej 80 bani megtérült, úgyhogy csak 216.302 lej maradt az intézet terhére. **Életbiztosításban** szintén jelentékeny emelkedés mutatkozik. Ebben az ágazatban 5,465.368 lej 98 bani díj bevétele volt. Hasonlóképpen kedvező és minden tekintetben kielégítő az eredmény a **betöréses lopás** elleni, továbbá a **balet és szavatosság**, valamint a **szállítványbiztosítási** ágazatban. Az intézet múltévi tiszta nyeresége 496.065 lej 28 bani, amelyből 20.000 darab részvény után a 16 lej osztalékot fizet. A közgyűlés az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentését egyhanguan tudomásul vette. Azután az igazgatóságot a következő új tagokkal egészítették ki: Petrovici I. egyetemi tanár, volt miniszter (Jasi), Serghiu Nita földbirtokos, volt miniszter (Chisinau), Henri Perlberger nagyiparos (Bacau), Flemminger Bernhard bankigazgató (Cernauti), Hershberg Franz dr. bankigazgató és Ghentiu Gh. földbirtokos (Bucuresti). A közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta az alaptőkének 4 millió lejről 8 millió lejre való felemelését és a felszerelés módosításainak megállapításával, valamint a végrehajtás keresztülvételével az igazgatóságot bizta meg. Végül a közgyűlés egyhanguan köszönetet szavazott és elismerését fejezte ki az igazgatóság tagjainak, különösen Solti János vezérigazgatónak, aki a vele együtt működő kiváló tisztviselői karral az intézet felvirágzását nagy szaktudásával és koncepciójával előmozdította.

Zsák ~ Ponyva

Vétel!

Eladás

Kölcsonintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timișoara

II., Piața Traian 2. szám. Sürgőny cím: Albala Timișoara-Fabrica Interurban telefon 60

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Szőrmeit molykár ellen megvédjük!

Értesítés!

Páris, Bécs, Berlin és lipcei bevásárlási utunkról hazaérkeztünk s módunkban van a legutolsó tavaszi divat újdonságaival tisztelt vevőink rendelkezésére állani.

Iosif Izrael & Co.

blánar — szücs Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) 2. sz. alatt

HA FINOM CUKORKÁT AKAR, KÉRJEN „MELISSÁ”-T!

Cluj telefon 6-48 és 6-65

(Lloyd 2243)

Cluj, telefon 6-48 és 6-6

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

Miért maradt el Kramer Erzsébet hangversenye? Csütörtök estére hirdette a „Lyra” hangversenyiroda Kramer Erzsébet kolozsvári hangversenyét. A közönség legnagyobb meglepetésére azonban a hangverseny váratlanul elmaradt. Az estély elmaradását a hangversenyrendező iroda avval indokolja, hogy az egy nappal előbb életbe léptetett ostromállapot-rendelet és a közbeeső állami ünnep miatt nem tudta a szükséges engedélyt megszerezni. A művész kolozsvári hangversenyét — mivel a közeli hetekben más városokban van hangversenyekre leszerződve, — csak május elején tartja meg.

Hamlet a leánynevelőben. (Filmbemutató a Select-mozgóban.) Két új dán filmszínészt ismert meg tegnap a Select mozgószínház közönsége. Pat és Patachon a két legújabban feltűnt burleszk-színész neve, akik első sikerüket a Hamlet a leánynevelőben című filmszámban aratták. A két új filmszínész játéka új stílust jelent a groteszk játékmódban, minden főlétes gesztus és erőltetett mimika nélkül már a pusztán megjelenésükből szertelen derű árad széjjel. A film ötletesen összebonyolított meseszövege egymásra halmozza a groteszknél groteszkebb jeleneteket, amelyeknek központjában Pat és Patachon minden egyes mozdulata harsogó derültséget kelt. A tegnapi bemutatót zsúfolt ház kacagta végig a Select-mozgóban.

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap: Bajazzo, Ballet.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szombat d. u. fél 3 órakor: Zsidóné. Operaelőadás mérsékelt helyárrakkal.

Szombat este fél 8 órakor: Részletek „Hamlet”-ből, „Bánk bán” III. felvonása, „Faust” első színe. Janovics Jenő színészi működésének 30-dik évfordulója. Főemelt helyárrakkal.

Vasárnap d. u. 3 órakor: Boccaccio. Mérsékelt árrakkal. Vasárnap este 8 órakor: Hazudik a muzikaszó. Operette újdonság 13-szor. Új szereposztással. Napibérlet 112. A.

MOZGÓK MŰSORA

Szombat, április 12.

Select-Mozgó: Figyelem! Pat és Patachon! Új film, új filmstílus! *Hamlet a leánynevelőben*. Pompás vigjáték 5 felvonásban. Főszerepben Pat és Patachon, a legújabban feltűnt két dán komikus. Az összes filmkomikusok között versenyen kívül állók. Világszerte kacagás és derű fakad a nyomokban. A humor szenzációja. A műsor keretében: *Jerry és vetélytársai*, pompás vigjáték és *Naru-Hikko-Haghasi-Suni* japán herceg megérkezése Bukarestbe. Legújabb aktualitás.

Uránia-Mozgó: Figyelem! Közkívánatra! Magyar film, magyar szereplők! *A falusi kislány Pesten*. Hatalmas életkép 5 nagy felvonásban. Főszerepben Hollay Kamilla, Tanay Frigyes, Horváth Zoltán. A mánások közeledése a demokráciához. Minden figyelemre méltó film.

Apollo-Mozgó: Figyelemreméltó repriz! *Kismet I. és II. rész*. Bábajos keleti mese Harun Al Rasid szultán idejéből. 2 rész 11 felvonásban egy előadás keretében. Főszerepben Otis Skinner és Elynor Fair, Eduard Knoblauch remekműve.

RÓTH cipész

CLUJ, Str. St. O. Iosif

volt Szép-utca

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és teli: meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRÉSZI BUTORVÁR RESZV.-TÁRS. butortermékek sztalosok turnírszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Három új szó:

KALLA
halkonzervek
a legjobbak!

Gyártja a „Kalla“
halkonzervegyár
Timisoara

Kaphatók minden fűszer- és csemegekereskedésben.

PALMA

kaucsuksarok és kaucsuktalp.

Viselik gyermekek és felnőttek, mert tartós, olcsó és kellemes viselet.

Zsák

Zsineg

HAVAS DEZSÓ
TIMISOARA

Kötél

Használjunk kizárólag

PLANTOL

legjobb növényzsírt, mert ez
tisztia, egészséges és kiadós!

כשר ושר פסח
áru

Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készül, szigorúan
ortodox rituális előírás szerint.

Képviselei: **HIENZ VILMOS** Cluj

**A konkurencia
riadója!**

A nagyközönség segítségére
óhajt lenni a

**LUCA P.
NICULESCU
ÁRUHÁZ**

CLUJ, CALEA REGELE
FERDINAND 7.

azzal, hogy az összes árukat
április hó 1-től

10%

rabattal árusítja

Aki május hóig vásárol, élvezi ezen
rabattot

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöny: Juvare, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászat arany és fémekkel * Arany, ezüst és platínabeváltásai

Kienzie és Schwarzwaldi órákban, valamint kincszűrt
tárgyakban nagy lerakat.

Csak vizontelárusítóknak!

**Husvétí
evőeszközök**

a legjutányosabb árban
kaphatók

KUN MÁTYÁS FIA

üzletében

CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

**Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi-**

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
Baritiu (volt Malom-utca) 4. Feltételi helyek: Kos-
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Telefon-
sz. 81. **LÁDAGYÁR** Fióküzlet
Egerez

Mindenemű ládákat és fűzőket összeszereljük és az
szedett részekben megrendelésre azonnal készít és
szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauti (volt Kajtánfalva) 1. szám

**CEMENT-
IPARI GÉPEK**

Cementtöcserepek, beton-
és salaktégla, üreges beton-
blokkok, padló-, járda- és
garnitoidlapok gyártására,
kézi és erőhajtásra, formák,
betoncsövek, kutgyűrűk, lép-
csók, vályuk stb. előállítá-
sára, közúti, hengerművek,
betonkeverők, I-a cement-
festékek. Tejes asbestcement
pa'agyári (Eternit) berende-
zések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR
R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és
látogatás díjmentesen

A legszebb zsidó regény!

Nagy
kedvezmény az Uj Kelet
előfizetőinek

Megjelent a „Kadima“ nyomda és kiadóvállalat kiadásában a legnagyobb dán zsidó regényíró,
MEIR AARON GOLDSCHMIDT háromkötetes hatalmas regénye, az:

„Egy zsidósors“

a regényt GISZKALAY JÁNOS fordította. A három kötetből álló regény bolti ára gyönyörű
kiállításban 200 (kétszáz) lej, amatőrpéldányok finom famentes papíron a három kötet 300 lej

Előfizetőknak a rendes kiadás 140 lei (60 lei engedmény), amatőrkiadás 220 lei (80 lei engedmény)

Az „Egy zsidósors“ csak korlátolt példányszámban jelenik meg, figyelmébe ajánljuk az Uj Kelet előfizetőinek, hogy
megrendeléseiket (utánvétellel vagy az ár postai beküldésével) mennél hamarabb eszközöljék (Cluj, Str. L. Pop 10.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30% kedvezmény

Magas árban veszünk

butort, szőnyeget, porcellánt, zongorát, Wertheim kaszát egész lakásberendezéseket. Meghívásra házhoz megyünk.

Beck és Benjámín

Oradea-Mare
Strada Cogalniceanu
Telefon 17-03

Olesón kiadástadjuk raktáron levő perzsa és gyári szőnyegek, ebéd- és hálóberendezéseket, antik butorokat.

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Covoara-
nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérjen árajánlatot. 1670

Hölgyek figyelmébe!

Mindennemű modern hajmunkák, tambourir választék, kizárólag elsőrendű anyag s készítmény, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vidékre is eszközölök. Vágtott hajat kicsinyben és nagyban veszek. —
Mussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Jömeneteli cipészület-hez társ kerestetik. Esetleg eladó. Cim a kiadóban. 7059

Mielőtt húsvéti edényeit beszerezné, siessen a Cal. Reg. Ferdinand 65. alatt lévő edényüzletet megtekinteni, ahol kevés pénzért is, beszerezheti szükségletét. 7082

Sürgösen ólesón eladó hálószoba, ebéd- és szalon, konyha és különböző butorok. Cal. Reg. Ferdinand 141. 3-6-ig

Keresek elsőrendű magyar gyors- és gépiróki asszonyt német nyelvtudással azonnali belépésre. Jól fizetek. Cim a kiadóban. 7079

Keresek fűrésztelepen 4 éves fiam és 1 éves leányom mellé jó házból való, perfekt német lányt. Grósz Armin Sibot (Álkenyér) 7076

Figyelem! Húsvétra fakéreg 60 szalas 20 lejért kötés-nkint kapható Dávid Hermann bórkereskedésében. Széchenyi-tér 39, szám 7077

Részvénytársaság főkönyvelője esti könyvelést magyar-német levelezést vállal. — Megkereséseket „Mérlegképes” jellegre a kiadóba kér. 7078

Ügyes segédet férfiruha szakmából azonnali belépésre keres Ludwig Ferenc Sibiu (Nagyszében) 7062

Az államnyelvből is képesített okleveles izr. tanító állását változtatni óhajtja. Cim a kiadóban. 7075

Havre—New-York

Gyorspostajáratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA”

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA” CLUJ

Rador 902

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltek!

Legolcsóbb beszerzési forrás

Engros Endetail

Porcellán és fayancetányérok. Étkező és kávékészletek. — Mindenféle poháraru, demjohok. Üvegezés és képkerekezés

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatt az Uránia-palota mellett.

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMÁ

Románia legnagyobb textilgyára Arad

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Holländer Miksa Temesvár, IV., I. C. Brătianu 4/a

Telefonszám 11-59

Bohn zombolyai cserépgyárak kizárólagos képviselője

Bármely mennyiséget szállít!

Kérjen mintát és árajánlatot!

KEPES ELEK orvosi kötszerész Oradea-Mare

Női és férfi óvszerek nagy raktára

Sas-passage — Saját készítésű sérvtörők, haskötők és mülábak

MODE LA RAGÁNYI

Cluj, Strada Nicolae Iorga No. 6. (volt Jókai-utca)

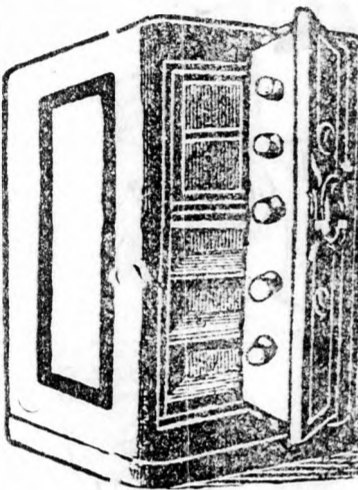
EREDETI MODELLEK, VIRÁGOK, TÜZÉKEK

Kalapátalakítások 105.— lejtől

„SIRPINOL”

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő- és hörgőhurut, köhögés, számarköhögés és tuberkulozis ellen. Mindenki kéri bázorvosát, hogy „Sirpinol”-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Fabrică de case de bani

Geldschrank-Fabrik

Pénzszekrénygyár

Jakabfi & Co

TIMIȘOARA

Str. Timotei Cip. (Battyány-u.)

Telefon 12-68

Képviseleteink és mutatárak: Clujon Arthur Loevy & Co. szállítók, Oradea-Mare „Stabil” géplakát Nagypiac. — Satu-Mare Em. Weiss Söhne szállítók, — Aradon Arnold Pollák szállítók.

כשר של פסח

Cukor, kávé, kokusz, szilva, valamint finom bor legelőnyösebben

Arthur Heilper

magazin de coloniale, vapseli etc. Cluj, Piata M. Viteazul 40. sz.

Carlsbadból közvetlen importált

Engross Endetail

Porcellánedények

u. m. étkező-, teás-, kávékészletek, éttermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések. Mindenféle csiszolt üvegáruk, táblatüveg, demjoh, gyógyszerüveg legelőnyösebben bezzerezhetők

Ausländer Lajosnál Cluj

Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39.

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TARSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța—Jaffa—Marseille
Constanța—Délamerika
Constanța—Canada

az „Asia” hajó indul 1924 január 16-án

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia” Pasagiul Comoedia, Bukarest és a „Reclama” Cluj

Rador

DACIA építési anyagok raktára megnyit!

Raktár és iroda Cluj, Str. Moldovici (v. Varga-u.) 4. Telefon 5. Ajánl szolid napi áron megrendelésre házhoz szállítva: Portlandcementet, meszet, gipszet, gipsztáblát, különböző cserepet, fedélemet és mindennemű építési anyagot.

Telefon 494 **15%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norinbergi és papirkereskedés Cluj, Piata Mihaiu Viteazul